

OPBOUW

weekblad tot opbouw van het gereformeerde leven

uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw”

red. en sekr. riouwstr. 59, wormerveer

adm. kon. wilhelminalaan 38, leersum

J. C. SCHAEFFER — EMMELOORD

De rust, die Christus geeft

„Want wij zijn burgers van een rijk in de hemelen, waaruit wij ook de Heer Jezus Christus als verlosser verwachten” Fil. 3, 20

Verzadigd van onrust

'De mens, uit een vrouw geboren, is kort van dagen en zat van onrust' (Joh. 14, 1). Die onrust zou wel eens met het korte leven te maken kunnen hebben. De gedachte, dat het leven maar kort is en niet wordt overgedaan, is onrustbarrend. Alle geluk, alle blijdschap, alle idealen moeten binnen de enge grenzen van dit aardse bestaan verwerkt worden. We zien dan ook hoe mensen haast hebben om hun levensdoel — wat dat verder ook moge zijn — te bereiken. Het is immers nu of nooit. Onrustig jaagt men naar geld, promotie, voorspoed. Daarbij wil men zich veelal niet laten ophouden door omstandigheden, die het genot verminderen. Liefst niet teveel of zelfs helemaal geen kinderen. Wanneer een huwelijk niet beantwoordt aan de verwachtingen waarmee je het begonnen bent, rek het niet te lang. Probeer het met een ander nog eens weer. Misschien dat je dan ontdekt wat ware liefde is. Want voor je het weet ben je te oud en maakt de dood aan alle genieting een eind. Zo daalt de kwaliteit van de levensverwachting. Door de haast in het streven naar de verwerkelijking van de idealen is het resultaat veelal een goedkoper produkt dan eigenlijk de bedoeling was.

O nee, niet ieder heeft zo'n zelfzuchtige levenshouding. Menigeen ergert zich juist aan zo'n instelling en heeft een open oog voor de kwalijke gevolgen. Ze zetten zich in voor anderen: armen en verdrukten. Maar ook bij veel van deze strijders voor gerechtigheid is er de onrust vanwege het korte leven, het gevoel een wedloop te moeten houden met de tijd. Zij zien onze wereld als de zo langzamerhand overbekende kaars, die steeds verder opbrandt. Daarom is spoed geboden bij het streven naar betere verhoudingen. Desnoods dan maar met geweld moeten mensen en groepen van mensen bevrijd en recht gedaan. Er is haast bij! Want een andere wereld dan deze is er niet. Er zal geen andere aarde komen dan alleen de nieuwe aarde, die wij zelf maken.

Afstand en betrokkenheid

Temidden van deze twee groepen van onrust verzadigde mensen leven de gelovigen. Als burgers van een rijk in de hemelen. Maar worden we met deze benaming niet teveel in een onaardse sfeer gedrongen? Alsof dit aardse leven een te verwaarlozen iets is, waar je je maar niet druk over moet maken? Integendeel! De apostel gebruikt een beeld, dat juist de Filippenzen zal hebben aangesproken. Filippi was een Romeinse kolonie in Griekenland. De burgers waren meest Romeinen, oud-militairen, die wegens deelname aan een bepaald aantal veldslagen als beloning een villa ontvingen in deze mooie Griekse stad. Midden in Griekenland leefden deze kolonisten geheel volgens de gewoonten en wetten van het moederland. Ze bleven burgers van Rome. Maar dat sloot warme interesse voor de mooie Griekse omgeving beslist niet uit.

Zo zijn gelovigen op aarde kolonisten als burgers van het hemelrijk. De wetten van dat rijk bepalen ons bestaan waar we ons ook bevinden. Wij kunnen ook over de grenzen van de tijdelijke en zichtbare wereld heen kijken. En dat zal ons onderscheiden van ieder, die niet verder kijkt dan deze wereld, deze aarde. We onderscheiden ons van ieder, wiens horizont niet verder reikt dan de grenzen van dit leven. Als burgers van het hemelrijk zeggen we 'nee!' tegen een levenshouding, die zoveel mogelijk genot uit dit aardse bestaan wil peuren, desnoods ten koste van de naaste. Mogen we dan niet genieten van wat de aarde ons te bieden heeft? Beslist wel! Maar het geloof maakt geduldig om te wachten op het rijpen van de dingen. Het geloof maakt ook uiterst fijn van smaak (verg. Fil. 4, 8). Het spreekt van een zuiver geluk. We willen geen onrijpe vruchten eten of genoeg nemen met schijnvreugde. Het geloof laat alleen maar tevreden zijn met leven van eerste kwaliteit. En het verzekert ons dat dit leven bereikbaar is. Is het niet binnen de grenzen van dit bestaan, dan zeker straks op de nieuwe aarde.

Als burgers van het hemelrijk zeggen we ook 'nee' tegen die mensen, die de nieuwe aarde met haast en binnen de grenzen van de wereldgeschiedenis tot stand willen brengen. Al zijn ze ons sympathieker dan de zelfzuchtige levensgenieters, als kolonisten weten we niet te kunnen opereren los van het moederland. Wel weten ook wij ons geroepen tot strijden voor de gerechtigheid. De wetten van het Koninkrijk der hemelen zijn op dit punt niet mis te verstaan. Maar wat zou het uithalen als we niet wisten dat we uiteindelijk onze Koning Jezus Christus als verlosser uit de hemel verwachten? En Hij komt, Hij is ons nabij. En dat geeft de gelovigen rust, een vrede, die alle verstand te boven gaat (4, 7). In het geloof kunnen we de verstrijkende tijd aan. Het benaauwt ons niet en het jaagt ons niet op. We kunnen voortwerken en afwachten beide. We verachten het aardse leven niet, maar we overschatten het ook niet. We zijn rustig, omdat we weten van de onrustige haast, waarmee onze Verlosser op weg is naar ons toe om onze aardse kolonie voor eeuwig in te lijven in Zijn hemels Koninkrijk.

Nederlands Gereformeerd (1)

Het Informatieboekje

Keurig verzorgd en zorgvuldig bewerkt ligt het weer vóór ons, het Informatieboekje van onze kerken voor het jaar 1979. Een waardig visite-kaartje voor ieder die er naar grijpt. De redakteur, ds G. Janssen, vermeldt in het voorwoord dat het boekje thans de naam voert van de kerken, zoals die op de Landelijke Vergadering van 19 mei j.l. te Wezep is aangenomen: Informatieboekje van *Nederlands Gereformeerde Kerken*. Maar had er dan niet moeten staan: ... van de *Nederlands Gereformeerde Kerken*? Ik weet niet of er te Wezep over dat bepalend lidwoord 'de' afzonderlijk gesproken is. Maar m.i. is het gebruik ervan in gevallen als deze vereist, ongeacht de vraag of er al dan niet een beslissing over genomen is. Zoals het opschrift nu luidt, kan het misverstand wekken. Alsof het zou gaan over kerken die elkaar in dit boekje toevallig als nederlands gereformeerde kerken ontmoeten, zonder dat zij verder in een kerkverband samenleven. Als er zou staan: ... van de *Nederlands Gereformeerde Kerken*, dan zou duidelijk zijn dat 't gaat over kerken die ook buiten dit boekje om iets met elkaar uitstaande hebben. Hetgeen ook ongetwijfeld zo is.

Ook het woordje 'van' (Informatieboekje van *Nederlands Gereformeerde Kerken*) zou misschien beter vervangen kunnen worden door 'over' of 'ten dienste van'. Zoals 't er nu staat, wordt de indruk gewekt dat het boekje in opdracht van onze kerken verschijnt, terwijl het hier gaat om een vrije onderneming van uitgever en redactie. Een onderneming en dienstverlening overigens, die wij hogelijk op prijs stellen. Maar het moet toch even aangestipt worden dat wij onder de lijst van landelijke commissies, deputaatschappen etc. op pg. 125 v.v. er geen aantreffen die belast is met het verzorgen van het Informatieboekje. Dit betekent bijvoorbeeld, dat de oordelen die in dit boekje over verschijnselen in ons kerkelijk leven worden uitgesproken, zowel ten positieve als ten negatieve, particulier en niet officieel zijn, hoe brede weerklank ze in de kerken zelf misschien ook mogen vinden.

Maar, om nog even op de naam van de kerken in de titel van het boekje terug te komen, ik denk dat we hier te doen hebben met voorzichtigheid en broederzin. Dat men ten overstaan van sommige kerken

die nog wat aarzelen inzake het kerkverband, de bereikte naam niet al te triomfantelijk heeft willen binnenhalen door er maar op eigen houtje het bepalend lidwoord vooraan te plakken en dat men daarom aan onduidelijk nederlands de voorkeur gegeven heeft. Als dat zo is, vind ik het lief. Maar, zoals gezegd, de nederlandse taal vraagt hier om dat woordje 'de', onverschillig of daar een besluit over is of niet.

Onze naam

Wat nu de nieuwe naam zelf van onze kerken betreft, men kan van mij weten, dat ik daar niet op zat te wachten. Van mij had de naam wel mogen blijven zoals die was: gereformeerde kerken (vrijgemaakt buiten verband). Niet dat ik tegen een kerkverband ben (vanwege dat 'buiten verband'), maar de herinnering aan die twee feiten, vrijmaking en buitenverbandstelling, had ik wel duidelijk willen zien vastgehouden. Om zo als dubbel gewaarschuwde kerken in een nieuw verband verder te gaan. 't Is waar, de oude naam had iets geschiedens. Maar dat geeft ook precies onze werkelijkheid weer. Wij zijn kerken met diepe kerkverbandelijke wonden.

Toch ben ik, nu de nieuwe naam er eenmaal is, ook wel weer blij. Hij gaat er ook verbazend snel in, is mijn indruk. Dat hebben wij wel mede aan de heren kerkjournalisten te danken en je kunt hun moeite met de oude naam ook goed verstaan. Waarom ben ik er blij mee? Dat heeft een geestelijke reden. Ik weet dat er onder ons zijn, die aan de oude naam de gedachte van voorlopigheid verbonden. En nu heeft zich door het kiezen van een naam ons kerkelijk apart staan geconsolideerd. Er is nu heus een nieuwe kerk bij gekomen in ons land. Dat spijt hen.

Nu, mij spijt dat niet. Die voorlopigheid begon ons kerkelijk besef aan te vreten. „Wie zijn we eigenlijk?” vroegen de mensen en ze liepen er emotieloos en soms zelfs gedachteloos bij weg. Nu we een nieuwe naam aangenomen hebben,

pastorale notities

begrepen hebben en dit navolgen willen. Het is nauwelijks gebleken. De meesten vonden dat Aantjes niet meer meedoen mag. Ze willen hem er niet weer bij hebben. Wie dit betoogt, heeft waarschijnlijk zelf nooit ondervonden, hoezeer zo'n uitsluiting je bezeert; misschien wel tot aan het eind van je leven.

We raken hier het hoogste en het diepste van het getuigenis van de bijbel. De Farizeeën hebben zich aan de Here Jezus vooral hierom geërgerd, dat Hij een vriend was van tollenaars en zondaars en dat Hij met hen at. Hij stond niet in hun kring en dan wees hij niet naar de overkant van de straat: kijk, daar loopt een zondaar, dertig jaar geleden was het mis met die man. Nee, Hij stak de straat over en liep met de zondaar op, naar diens huis. Hij raketle nooit de dingen van vroeger weer op. Hij is immers de Zoon van een Vader, die de ongerechtigheden niet in gedachtenis houdt. Vroeger baden huisvaders aan tafel: Werp onze zonden in de zee van eeuwige vergetelheid. Dat was misschien een motief uit de Griekse wereld, de rivier Lethe, van het vergeten. Dit wisten de vaders niet, maar ze hadden wel gelezen, dat de Here de zonden achter Zich werpt. Zoals de Here is, zo zijn de mensen niet; dat is wel weer gebleken.

A. H. Algra, Sliedrecht

De Tweede Kamer deed vorige week in feite hetzelfde als de generale synode van 1967: urenlang betogen over iemand dat hij er niet bij hoort en dat hij niet naar binnen mag. De kamer heeft dat niet te beslissen. In het geval-Aantjes zal het CDA dat uitmaken en uiteindelijk de kiezers. Zo was het ook ongerijmd dat een synode iemand wegstuurde, die wettig was afgevaardigd. In beide gevallen kun je niet spreken van een denkfout. Men zou eerder kunnen stellen: het denken heeft geen fouten gemaakt, het denken heeft ontbroken. Het was een kwestie van harten die zich toesloten. Vorige week was er zo'n zeldzame dag, waarop mannen en vrouwen kunnen laten zien, wat het betekent om Christen te zijn in de politieke arena. Ook van niet-Christenen valt te verwachten, dat zij van Christus' leer en instelling het voornaamste

zijn er ook die afhaken, ik weet het. Maar dat vertrek is niet gedachteloos en heeft dus het voordeel dat 't onze identiteit verstevigt. En deze identiteits-versteviging hebben wij nodig, als vast staat dat wij te midden van de gereformeerde gezindte een eigen plaats en een eigen taak hebben.

Ik ben me ervan bewust dat ik niet ieder aangenaam ben door te spreken van een eigen identiteit. Met name degenen die ijveren voor eenwording met de Christelijke Gereformeerde Kerken zullen vrezen dat daardoor de zaak van de fusie op de lange baan geschoven wordt. Toch zullen ook de grootste optimisten onder hen moeten toegeven, dat eenwording van deze twee kerkengroepen geen zaak is van vandaag op morgen. Dat daar best nog een paar jaar mee gemoeid kunnen zijn. Voor ons echter zouden deze jaren schadelijker zijn dan voor de Christelijke Gereformeerden. Die hebben hun identiteit al. En wij zouden ons daar niet om mogen bekommeren? Als het echt gaat om het eenworden van twee kerken-groepen en niet om het opgaan van de ene groep in de andere, dan zullen wij moeten zorgen voor een stevige onderhandelingspositie. Dan moet identiteit tegenover identiteit staan. Anders zal het toegeven — een noodzakelijkheid bij fusering — geheel van één kant moeten komen en dat is dan de onze.

Onze identiteit

Maar een eigen identiteit, is die er wel en — belangrijker vraag —: mag die er wel zijn? Als kerk mag je toch eigenlijk alleen maar christelijk zijn, in die zin dat ieder christen zich bij je thuis moet kunnen voelen? Dat je daarbij dan ook nog gereformeerd bent dat is toch om geen andere reden dan juist om bijbels en christelijk te zijn? Wij kennen allemaal dit redeneerloopje goed, maar het is niettemin onhoudbaar. Het onderschat de betekenis van het feit, dat christenen op onderscheiden punten van het geloof aanmerkelijk van elkaar kunnen verschillen. De meest christelijke baptist krijg je niet in een gereformeerde kerk, waar ze zuigelingen bespreken. En toch houdt hij daardoor niet op christelijk te zijn. Er zit voor een christelijke kerk dus niets anders op dan dat zij óf haar eigenheid erkent en die dan op christelijke, niet sektarische wijze voorstaat óf wel zichzelf opheft en haar leden aanraadt zich over de bestaande kerken te verspreiden. De binnenverbanders die met hun pretentie van de enige ware kerk te zijn aan dit dilemma denken te ontkomen, hebben niet door wat een sterke eigenheid zij bezitten. Nu ik er uit ben, valt mij dit pas goed op. De knop van de radio omdraaiend heb ik maar twee zinnen nodig om de spreker ervan

Nehemia's goede werken

Die Nehemia is toch eigenlijk een prachtkerel geweest. Ga eens na wat hij voor Gods volk, voor Jerusalem, voor de tempel, voor Gods naam heeft gedaan. Hij was in Babel in hoog aanzien, hij had rustig aan het hof kunnen blijven. De meeste Joden die het daar goed hadden zijn er immers gebleven? Maar nee, Nehemia moest en zou de grote reis van drie, vier maanden aangaan, om Jerusalem te herbouwen. Door goed gerucht en kwaad gerucht. In tegenstand en moeite, in gevaar en gebrek. Vechtend tegen de vijand binnen en buiten de muren. Hij plantte zijn geloofsenergie over op de oudsten, vuurde alle medewerkers aan, was de motorische stimulans in het gigantische herstelwerk, zorgde voor de armen door een sociale omwenteling tewee te brengen, zifte alle heidense elementen uit het bondsvolk en bracht nog grote financiële offers ook. Wat een wonder, dat hij op een onbewaakt (?) ogenblik zijn diepste gedachten uit zijn pen zag vloeien: „Gedenk mij, mijn God, ten goede alwat ik aan dit volk gedaan heb”¹⁾.

Daar. Het stond op zijn papyrusrol, met onuitwisbaar schrift. En daar bleef het niet bij. In zijn laatste hoofdstuk komt een soortgelijke ontboezeming nog drie keer voor. Kijk maar.

Nadat hij vastgelegd heeft wat hij deed om de tempel te reinigen en de tempeldienst te herstellen, legde hij zijn binnenste opnieuw bloot: „Gedenk mij, mijn God, hierom en wis de weldaden niet uit, die ik aan het huis van mijn God en aan zijn instellingen bewezen heb”²⁾.

En nog is het einde niet. Nadat hij de sabbath hersteld heeft legde hij voor Gods aangezicht: „gedenk mij ook hierom, mijn God, en ontferm U over mij naar uw grote goedertierenheid”³⁾. — Tenslotte, nadat hij resumeerde hoe hij Gods volk gezuiverd heeft van heidense vermenging (waartoe hij zelfs een hogepriester uit de tempel moest zetten) bad hij nog eenmaal: „Gedenk mij, mijn God, ten goede”⁴⁾.

—o—

Het is zonneklaar dat Nehemia een prachtkerel is geweest. Hij heeft voorbeeldig werk verricht. Hij was, zeggen we, het instrument in Gods hand om Gods beloften van herstel uit te voeren. Hij was een kostbaar instrument, dat onfeilbaar werkte. Alleen — hij was geen dood werktuig, maar een levend mens; met eigen gedachten, eigen kennis, bekwaamheden, middelen en talenten. Afgedacht daarvan, dat we volstrekt niets lezen over een opdracht die de Heere hem verstrekt heeft, deed hij Gods wil met een volkomen hart, met geheel zijn verstand en met alle krachten.

En dan trekt het toch uw aandacht dat deze Nehemia — nog wel op de hoogtepunten van zijn objectieve geschiedschrijving — zo echt menselijk zijn goede werken voor Gods aandacht brengt. En daar iets over vraagt. Niet daarvoor iets vraagt; hij vraagt namelijk geen beloning. Daar rijzen toch vraagtekens, nietwaar? Klopt dit wel op Zondag 24 van onze catechismus? Dat onze goede werken niets betekenen voor God? Dat onze beste werken onvolkomen en met zonde bevlekt zijn?

We kunnen elkaar wel antwoorden: Nehemia kende onze catechismus blijkbaar niet. We kunnen ook zeggen: het is heel niet zeker of Nehemia die woorden zelf heeft geschreven — dan wel of een latere kroniekschrijver, een of twee eeuwen na hem, aan Nehemia die woorden in de mond gelegd heeft, daarmee eigenlijk een heilwens voor Nehemia uitsprekende. We staan voor het feit, dat Gods onfeilbare woord ons hier voorbeelden geeft: hoe we onze goede werken voor Gods aangezicht mogen neerleggen wanneer we een beroep op zijn goedertierenheid doen!

Zoals de Schrift ons vaker voor feiten kan plaatsen, die in onze belijdenis niet geheel verdisconteerd zijn. Bijvoorbeeld. Paulus schrijft van Abraham, dat deze niet door de werken maar door zijn geloof is gerechtvaardigd⁵⁾. Maar Jacobus schrijft dat Abraham uit zijn werken is gerechtvaardigd en dat zijn geloof pas te voorschijn kwam uit zijn werken⁶⁾.

Die tekst van Paulus is hier niet bij toeval aangehaald. Het is namelijk de tekst, waarop Zondag 24 is gebaseerd. Wij hebben, uit Zondag 24, zulk een afkeer van goede werken gekregen, dat we daar typische Roomsse afgoden aan ruiken. Luther nog veel meer. Luther beweerde dat Jaco-

bus' brief (die ons immers leert dat ons geloof pas uit de werken blijkt) een „strooien brief” was, waarmee hij de kachel nog wel eens zou aanmaken!

Nu staat het wel vast dat onze goede werken, voorzover goed en voorzover van ons, geen bijdrage tot onze vrij spraak vormen; beter gezegd: geen aanvulling betekenen tot Christus' unieke verdienste voor ons, geen overweging betekenen in Gods absoluut-vrijmachtig welbehagen. Laten we elkaar dit voorhouden.

Maar laten we daarnaast vaststellen, dat Zondag 24 over de goede werken wel bijzonder schraal, troosteloos en weinig bemoedigend spreekt. Met weglating van alle gegevens van Jacobus. En van Nehemia. De wel toegevoegde Schriftplaatsen zijn bovendien weinig steekhoudend en nog al zwak. Zodat deze afdeling eindigt met de onvermijdelijke vraag: maakt deze leer geen goddeloze en zorgeloze mensen? Antwoord: nee, want de goede werken komen toch wel...

—o—

Nehemia zag dat anders. Die durfde zijn goede werken frank en vrij voor Gods aangezicht te leggen. Hij stond daarin trouwens niet alleen. Was het niet David, die met voorbijzien van zijn zonden en tekortkomingen zong: mijn hart is niet hovaardig, mijn ogen zijn niet trots⁷⁾? Was het niet dezelfde David die dichtte: ik heb in onschuld gewandeld, ik wandel in uw waarheid, ik was mijn handen in onschuld, ik wandel in onschuld⁸⁾? En was het niet Job, die in een crisis al zijn goede werken uit het verleden voor Gods aangezicht uitstalde⁹⁾? — Ja, zo kunnen we doorgaan. Om uit te komen bij de zielen, vermoord terwille van Gods Woord, die om bloedwraak smeekten op grond van hun onschuld¹⁰⁾.

Zo Nehemia. Die heeft zich letterlijk uitgesloofd, zelfs zonder dat hij een speciale opdracht had. Hij kon het niet langer aanzien, dat Jerusalem verwoest was en het gedurig offer stil stond. En toen hij al zijn krachten,

De vakantie is voor de meesten van ons weer voorbij. Voor de Stichting Redt Een Kind is de vakantieperiode altijd de moeilijkste. Er komen nog wel nieuwe „adopties” bij, maar toch minder dan in de andere maanden en met de giften gaat het evenzo. Gelukkig gaan de betalingen voor de bestaande „adopties” wel gewoon door, want anders zouden we vastlopen en Jan zouden de kinderen daaronder lijden. Hier was het stil, maar in de landen waar we helpen was het juist heel druk. Heel veel nieuwe kinderen zijn opgenomen in India en in Kenia. In India is er zelfs een nieuw huis bijgekomen, d.w.z. voor ons een nieuw huis. Het bestond al langer. Dit kindertehuis ligt in de staat Bihar, in de plaats Sahibganj. Twee jaar geleden begon men hier kinderen op te nemen, de organisatie bestond echter al langer. Een Indiase dame is 55 jaar geleden hier begonnen met evangelisatiewerk. Deze dame is overleden en een Zuid-Indiaas echtpaar heeft haar werk overgenomen. Zij werken hier nu 7 jaar. Bihar is een heel moeilijke staat voor christelijk werk. Er bestaat zelfs een regel dat geen nieuw christelijk werk daar begonnen mag worden. Onze vroegere pogin-

gen om hier een kindertehuis van de Bethel Fellowship te krijgen zijn om deze reden op niets uitgelopen. Maar nu, omdat deze organisatie hier al langer werkt, kan dit wel. Wij zijn daar erg blij om, omdat Bihar ook een van de armste staten van India is en omdat dit gebied geregeld door overstromingen wordt getroffen. Hierdoor heeft de arme bevolking zeer te lijden. Ook daarom hebben we hier altijd graag willen helpen. Toen dit Zuid-Indiaas echtpaar hier heen ging hadden zij niet het plan om kinderen op te nemen. Zij gingen om het evangelie te brengen onder een stam, die in de bergen woont en die de „Mal-Paharias” wordt genoemd. Dit is een achtergebleven gebied in India. Deze mensen zijn onvoorstelbaar arm en de kinderen worden verwaarloosd, zo zelfs dat de ouders pogen van hun kinderen af te komen. Dit echtpaar begon deze kinderen in hun eigen huis op te nemen, maar ze kregen maar heel weinig financiële steun hiervoor en nooit geregeld. Een arme zending, met soms wat hulp van christenen uit India zelf, en dan de zorg voor al deze kinderen, kunt u zich voorstellen dat armoe daar troef is! Maar wie van ons doet

als binnenverbander thuis te brengen. Is het enkel bijbels geluid dat zij voortbrengen? Het hängt er wel mee samen, maar het valt er niet mee samen. Het heeft wel degelijk iets eigens. Iets juridisch, zou ik het bijna willen noemen. En aangezien dit aspect in andere kerken schromelijk verwaarloosd wordt, ben ik best blij met dat geluid, maar het voor het enige houden, — nee, dat kan ik niet (meer).

Maar wat is nu onze eigenheid? Is die gevat in de naam Nederlands Gereformeerd? Want over die naam hebben wij het toch? Nu, ik vind de oude naam dan toch meer

typerend. Maar voor mij behoefte het typerende niet in de naam aangeduid te zijn. Wel is het zo, dat als een kerkengroep na lang aarzelen een vaste naam kiest, je de conclusie mag trekken dat zij zichzelf als een eigenheid beschouwd die bestaansrecht heeft. De oude naam was meer lot dan keus. De nieuwe naam is bewust aangenomen. Dus mag je ter gelegenheid daarvan vragen: hé, jullie zien jezelf blijkbaar zitten. Waarom? Wat is jullie bestaansreden? Niet nu meer de ontstaansreden alleen maar de bestaans- en voortbestaansreden?

J. M. SMELIK — EINDHOVEN

Met P.I.T. op pad — maar waar blijven onze kerken?

In de laatstverschenen krant van het Protestants Interkerkelijk Thuisfront las ik de financiële verantwoording over het boekjaar 1977-1978.

En ik schrok en scháámde me toen ik zag wat er vanuit onze kring gegeven werd.

Mag ik enkele cijfers doorgeven?

Kerkgenootschap	aantal bijdragen	bedrag
Hervormde kerk	335	f 75.022,51
Gereformeerde kerken	385	„ 53.735,93
Chr. Geref. kerken	64	„ 5.390,04
Geref. gemeenten	34	„ 2.658,50
Geref. kerken vrijgem.	17	„ 1.258,29
Geref. kerken vrijgem. b.v.	3	„ 225,—

Het is om je ogen bij uit te wrijven.

Wat zit erachter dat de bijdragen vanuit onze kerken vergeleken bij die van andere zo miniem zijn?

Principiële redenties? Formele bezwaren?

Onbekendheid met het werk? Onverschilligheid tegenover de zorg voor militairen?

Wat dóen onze kerken voor de medemens in militaire dienst?

Wat kóst het die kerken?

De vijf legerpredikanten uit haar midden worden door het rijk betaald. Kan er dan niets af voor de „infrastructuur” voor de zorg voor wie in dienst zijn?

Is de financiële steun aan het werk van de Protestantse Militaire Tehuizen en van de Protestantse Geestelijke Verzorging dan geen taak van de kerk?

Ik kan allen maar vragen stellen en ken de antwoorden, die er in onze kring op gegeven zouden worden, niet.

Maar ik kan alleen maar concluderen, dat er iets niet klopt.

Zou daar geen verandering in kunnen komen?

Kunnen wij, geestelijke verzorgers, daar iets aan doen?

En wat doen de kerkeraden er aan wanneer ze over het werk van het PIT benaderd worden?

In de week van 10 tot 15 september wordt weer de jaarlijkse straat- en deurkollekte voor het PIT gehouden.

En bijdragen kunnen altijd opgestuurd worden (prk. 5163 t.n.v. P.I.T. te Rijswijk).

Wellicht kan onderstaand artikeltje, dat ik voor dezelfde PIT-krant schreef, nog wat nodige informatie verschaffen.

Met PIT op pad — Waar is dat nog voor nodig?

„Goedenavond mevrouw, zou u iets willen geven voor het PIT?”

„Het Pit? Nooit van gehoord. Wat is dat nu weer?”

„Da's een samenwerkingsorgaan van mensen en instellingen die veel voor de militairen doen.”

„O, als het voor de militairen is wil ik wel wat geven hoor.”

„Dankuwel, mevrouw”.

„Goedenavond, hebt u misschien iets voor de verzorging van de militairen over?”

„Militairen? Nee, ik voel niets voor het leger. Daar krijgen ze van mij geen cent voor.”

„Maar het geld is niet voor het léger bestemd, het is voor de mensen in het leger.”

„Nou ja, maar het is toch voor militairen en ik ben falikant tegen militarisme.”

„Maar mensen die in het leger zitten zijn daarom nog geen militarist. De meesten moeten in dienst, of ze nu willen of niet.”

„Dan moeten ze maar dienst weigeren. Nee, hier, geef ik niets voor. Doet u verder maar geen moeite.”

„Jammer dat u er zo over denkt. Goedenavond.”

„Dag meneer, ik kom voor de Pit-kollekte.”

„O, met Pit op pad, hè? Ja, dat heb ik vroeger ook gedaan. Ik wist niet dat daar nog altijd voor gekollekteerd werd. Is dat geld nog steeds voor het militaire tehuis bestemd? Ik zat toen ik in dienst was elke avond in het PMT.”

„Nou, wat ik er van weet is dat er ook geld naar het vormingscentrum gaat en naar de geestelijke verzorgers; die krijgen er bijvoorbeeld video-apparatuur en zo van.”

„Zo, dat is nog wel wat anders dan in mijn tijd. Maar 't lijkt me wel prachtig om mee te werken, zeg. Goeie zaak. Even m'n partemonnaie halen...”

„Meneer, dank u zeer. Fijn dat u het Pit nog niet vergeten bent.”

„Dag mevrouw, hebt u wat over voor het Protestants Interkerkelijk Thuisfront?”

„Protestants Thuisfront? Nee, wij zijn niet protestants, dus dat is niks voor ons.”

„Maar weet u, dat in de protestantse tehuizen alle militairen, wat voor overtuiging ze ook hebben, even hartelijk welkom zijn? En de legerpredikanten zijn er ook voor ieder, die een beroep op hen doet. Die kijken heus niet eerst of iemand wel protestants is.”

„Ja, nu u 't zegt, ik kan me wel herinneren dat mijn zoon ook altijd naar de dominee ging toen hij in dienst was. Kon hij zo goed mee praten.

Dus het is niet alleen voor protestantse jongens? Goed, laat ik toch maar wat in de bus doen.”

„Hartelijk bedankt mevrouw.”

„Goedenavond, ik kom voor de PIT-kollekte.”

„Waar is dat voor?”

„Voor de verzorging van de militairen.”

„Maar die hebben het al zo goed. Moeten ze het dan nog beter krijgen?”

„Dit geld is bestemd voor subsidie aan militaire tehuizen en dergelijke.”

„Waar is dat nou nog voor nodig. Ze kunnen tegenwoordig toch best zelf hun kopje koffie en broodje frikandel betalen?”

„Dat doen ze ook wel. Ze betalen heus veel meer dan in de kantine. De tehuizen zouden zonder die buffetwinsten de zaak niet draaiende kunnen houden.”

„Maar vindt u dan dat ze één-vijf-en-zeventig voor een kopje koffie zouden moeten betalen als het in de kazerne maar vijf-en-dertig cent kost? Ik ben bang dat er dan niet veel meer zouden komen.”

„En wat dan nog? De meesten gaan toch bijna elke avond naar huis. Er komt vast bijna geen kip meer in die tehuizen.”

„Ik weet toevallen dat dat echt niet waar is. Ik kan u verzekeren, dat de tehuizen nog altijd in een grote behoefte voorzien. 't Is er vaak knap druk.”

„Nou, ik vind dat ze die soldaten niet zo in de watten hoeven te leggen. Ze hebben het toch al veel en veel beter dan vroeger. Als ik eraan denk hoe het in mijn tijd was...”

„Gúnt u ze dat dan niet? 't Is toch al niet zo gemakkelijk voor hen om een jaar en nog meer van hun leven kwijt te zijn terwijl het merendeel van hun leeftijdsgenoten niet in dienst hoeft. Daar mag toch best wat tegenover staan, vind ik. Zo lollig is het heus niet voor hen om het leger in te moeten. En daarna moeten ze nog maar zien of ze een baan kunnen krijgen of moeten ze nog met een lange studie beginnen...”

„Tjonge, u komt wel voor die mensen op zeg. Vooruit, omdat u zo uw best doet me te overtuigen.”

„Dank u wel, namens die militairen.”

„Hallo, hier ben ik weer. 'k Heb m'n wijk gedaan.”

„Hoe ging het?”

„Nou, de meesten gaven wel wat, maar 't gaat niet altijd even gemakkelijk hoor. Er zijn nogal wat die er moeite mee hebben iets te geven. Of ze begrijpen niet waarvoor het is of ze zijn tegen het leger of ze zeggen nee omdat het protestants is... Het lijkt me makkelijker om voor het Rode Kruis of het Koningin Wilhelminafonds of iets dergelijks te kollekeren. Dat spreekt tenminste iedereen wel aan.”

„Maar dit is toch ook hard nodig, Jóh. Stel je voor dat dat geld niet meer binnenkwam. Konden ze de PMT's wel sluiten. Kon een heleboel mooi werk niet doorgaan.”

„Weet ik wel. Daarom doe ik het volgend jaar heus wel weer. 't Moet gewoon gebeuren, of we het leuk vinden of niet. 'k Hoop alleen, dat veel meer mensen er zo over denken. We zouden nog zo veel méér kunnen bereiken...”

ongetrouwden. De ruimte die de bijbel voor hen maakt krijgt van hem de volle aandacht. Er worden goede woorden over gezegd. Voor nog een andere groep wordt een volle plaats ingeruimd. De vrouwen. Allereerst wordt Paulus uit de hoek gehaald van de anti-feministen, waar hij ten onrechte in is gedrukt, en vervolgens wordt duidelijk gemaakt dat Paulus juist oog heeft voor de positie van de vrouw, zowel binnen als buiten het huwelijk. „De apostel formuleert niet vanuit de man, maar vanuit de mens. . . hij stelt man en vrouw hier op één lijn. . . Elk overheersingsmodel ontbreekt hier.” (blz. 12).

Wat mij betreft had Van Bruggen dat wel wat duidelijker mogen laten zien vanuit de scheppingsgegevens. Genesis redeneert toch heel nadrukkelijk vanuit het harmonie-model. De mens is allereerst mens voor Gods aangezicht, dan ook mens in de polaire verhouding van mannelijk en vrouwelijk, waarbij de man voorop gaat zonder te heersen. Door de zondeval is dit voorop gaan van de man in het harmonie-model doorgeslagen naar de onderdrukking van de vrouw in het overheersingsmodel. Ik meen, dat zowel onze Here Jezus als de apostel in hun spreken over de man-vrouw relatie de woorden van de beginne laten doorklinken.

Dat Van Bruggen dit ook wel geproefd heeft blijkt uit een passage op blz. 38, waar het overheersings- en het harmonie-model naast elkaar geplaatst worden: „De liefde ontziet en respecteert de naaste. De hartstocht eist en dwingt. De liefde weet te wachten en te luisteren. God stelt man en vrouw niet achter bij elkaar en Hij leert hen ook niet om op te komen voor eigen rechten, maar Hij leert ons liefde voor een medemens, met zijn en haar eigen bevoegdheid, door God verleend.”

De grote verdienste van dit boek is, dat Van Bruggen in zijn uitleg oog gehad heeft voor de situatie, waarin de gemeente van Korinthe leefde. En voortdurend laat hij zien hoe deze situatie mede bepalend geweest is voor de wijze waarop Paulus aan de gemeente heeft geschreven. Heel sterk dringt dit situatie bepaald-zijn zich op bij de uitleg van vers 5, waar Paulus met apostolisch gezag en pastorale wijsheid, de manier waarop de Korinthiërs zich in hun huwelijk gedroegen, vanwege een onjuist verstaan van de Schrift, aan de orde stelt.

Daarom vind ik het jammer, dat Van Bruggen bij de uitleg van de vrs. 10 en 11 zo weinig deze Korintische situatie laat doorklinken. Het gaat in deze vrs. over de echtscheiding. „Doch hen, die getrouwd zijn, beveel ik niet, maar de Here, dat een vrouw haar man niet mag verlaten — is dit tóch gebeurd, dan moet zij ongehuwd blijven of zich met haar man verzoenen — en een man moet zijn vrouw niet verstoten.”

Scherp keert Van Bruggen zich hier tegen de echtscheiding en koppelt daar dan de vraag aan vast: mag een gescheiden man of vrouw een tweede huwelijk aangaan? Zijn konklusie is duidelijk: „Wanneer gemeenten het accepteren dat een gescheiden man of vrouw weer huwt en wanneer zij dat huwelijk kerkelijk aanvaarden, hebben zij zich in feite neergelegd bij de echtscheiding. De haat tegen deze scheiding (zie Mal. 2 : 16 waar de Here zegt de echtscheiding te haten) is dan ingeruimd

voor verontrusting en berusting” (blz. 47).

Ik meen, dat deze konklusie niet in de lijn van Paulus' betoog ligt. Van Bruggen heeft in het voorgaande betoogd, dat de reden waarom in Korinthe mannen en vrouwen hun huwelijk braken, niet gelegen is in een kapotte huwelijksrelatie, maar in een minachting voor de door God gegeven ordening. Het huwelijk werd gezien als een last en de lichamelijke omgang als een zaak van het vlees en niet van de Geest (blz. 22).

Door een oppervlakkig verstaan van de Schrift werd het huwelijk op een ergerlijke wijze ondergewaardeerd en daar richt zich het vermaan van de apostel tegen. Terecht zich beroepend op het Woord van de Heer: Wie zo lichtzinnig het huwelijk breekt moet ongehuwd blijven of (en dat was in deze situatie in Korinthe een reële mogelijkheid) zich verzoenen. Opvallend is hier ook dat de vrouw het huwelijk breekt door haar man te verlaten. In zijn vorige boek „Emancipatie en Bijbel”, schreef Van Bruggen dat er in de gemeente gesympatiseerd werd met een vrouwen-emanipatiebeweging in Korinthe. Ik denk dat de gemeente van Korinthe daarin de wereld zelfs is voorgegaan. Deze emancipatorische houding van de vrouwen komt in het verlaten van hun mannen tot uiting. Een houding, die we vandaag ook tegen komen bij vele doorgewinterde feministen. Leest u Anja Meulenbelt's „De schaamte voorbij”, er maar eens op na.

Ik kan me voorstellen dat de apostel in dit soort situaties (en situaties zijn herhaalbaar!) een krachtig nee moet laten horen. Waar over het huwelijk wordt heen gelopen, daar moet krachtig gesproken en gehandeld worden. Maar moet en kan dat in elke gebroken huwelijksrelatie? Er kunnen omstandigheden zijn, waarin een huwelijk niet meer geheel kan worden. En mag je dan dit woord zondermeer te berde brengen? We moeten, denk ik, in deze dingen onderscheidend te werk gaan, zoekend en tastend en vooral ook biddend, waar dit woord gesproken moet worden. Niet elke gebroken situatie is het potje waar juist dit dekseltje op past. Het is hard wanneer 'n huwelijk wordt ontbonden. Terecht moeten we zeggen: de Here wil dat niet. Toch gebeurt het. En wie situaties heeft meegemaakt, waar ook echt geworsteld is door beide of één van beide partners, die weet ook hoeveel pijn dit doet. Maar dan na de scheiding voor het verdere leven ongetrouwd blijven? Is er via de sluis van berouw en schuldvergeving in dit soort situaties geen opening te maken? Zijn berouw en vergeving in de christelijke gemeente niet de woorden die ruimte kunnen scheppen voor een nieuw huwelijk? Nogmaals: laten we hier toch vooral onderscheidend te werk gaan. Dan is er geen sprake van alleen maar verontrusting (dit kan eigenlijk niet, maar ja. . .) en berusting (laten we in vredes naam er maar in toestemmen). Niet elke scheiding gebeurt lichtvaardig. Niet elke situatie herinnert ons aan Korinthe.

In samenhang met deze vragen haalt Van Bruggen in z'n eerste bijlage Matth. 19, 12 aan: „en er zijn gesnedenen, die zich zelf gesneden hebben, terwille van het Koninkrijk der hemelen.”

Dit woord van de Here Jezus brengt Van Bruggen naar voren om diegenen te helpen, die in een gebroken huwe-

lijkssituatie leven, „maar die terwille van Gods gebod van een scheiding afzien en daardoor een huwelijk op zich blijven nemen dat in veel opzichten te typeren valt als een gefrustreerd bestaan. En ditmaal aanvaardt men het onvolkomene niet nood gedwongen (zoals de eerste beide categorieën gesneden in dit vers - J.B.), maar vrijwillig vanwege Gods Koninkrijk” (blz. 119).

Er zijn situaties, vroeger meer dan tegenwoordig, waarin dit inderdaad gebeurt. Een zware weg, die met Gods hulp te gaan is. Als pastor zul je deze weg ook open moeten laten. Maar het blijft een hele toer.

Kunnen we deze konklusie inderdaad trekken uit Matth. 19? In dit hoofdstuk diskussiëren de farizeeën met de Here Jezus over de echtscheiding, eindigend in dit woord van Jezus:

„wie zijn vrouw wegzendt om een andere reden dan hoerij en een ander trouwt, pleegt echtbreuk.”

De discipelen reageren hierop met:

„Indien voor een man de zaak met zijn vrouw zo staat, is het niet raadzaam te trouwen”, waarna de Here Jezus die nogal raadselachtige woorden spreekt over de gesnedenen. Al in de oude kerk heeft men dit woord van Jezus laten slaan op de ongehuwde staat. Zichzelf snijden terwille van het Koninkrijk werd dan opgevat als een aanbeveling van het celibaat.

Van Bruggen echter meent dat Jezus met dit woord teruggrijpt op de discussie met de farizeeën over huwelijk en echtscheiding en laat dit woord slaan op een gebroken huwelijk. Als argument voert hij aan dat de eerste categorie gesnedenen (geboren eunichen) in de joodse samenleving getrouwd konden zijn. Zij het, dat zo'n huwelijk als onvolledig getypeerd moet worden. De gesnedenen terwille van het Koninkrijk zijn dan zij, die vrijwillig zich binnen het huwelijk beperkingen opleggen, omdat hun huwelijk op dood spoor is geraakt, maar die vanwege Gods gebod niet willen scheiden.

Moeten we deze kant op met Matth. 19? De Here Jezus heeft in de discussie met de farizeeën een dam opgeworpen tegen een huwelijksmoraal, die hoe goed bedoeld ook, echtscheiding in de hand werkt. De reactie van de discipelen op dit woord is, dat het huwelijk voor de man een onmogelijke opgave wordt en dan is het raadzaam niet te trouwen. Ik denk dat de Here Jezus met dit woord over de gesnedenen de opvatting van zijn discipelen corrigeert. Het huwelijk is een goede ordening van God. Laten mensen die ook zoeken. En dan is de negatieve keus, niet trouwen, geen alternatief. Echter, er zijn uitzonderingen. De gesnedenen, die in twee categorieën uiteen vallen. Zij zien af van een huwelijk of moeten er van af zien, terwijl ze best hadden willen trouwen. Maar er zijn drempels die een (volledige beleving van het) huwelijk in de weg staan. Zij hebben, en daar gaat het om, er echter niet voor gekozen om ongehuwd te blijven.

En dan voegt de Here aan deze gesnedenen nog een 3e categorie toe. Zij die positief kiezen voor de ongehuwde staat. Die afzien van het huwelijk, omdat het de handen bindt, die ze vrij willen hebben voor de dienst in het Koninkrijk van God. (Zie ook de opmerkingen die Paulus hierover maakt in 1 Kor. 7, 32).

De eerste en tweede groep gesnedenen zijn vaak sneu omdat het huwelijk

hun niet gegeven is. Wordt die derde groep gesnedenen door de Here Jezus dan niet naar voren gehaald om ook de beide eerste groepen een weg te wijzen waarop zij aan hun gesneden-zijn op positieve wijze gestalte kunnen geven?

Wanneer Van Bruggen Matth. 19 zo had aangehaald zou hij helemaal op de lijn hebben gezeten, die hijzelf zo duidelijk heeft aangewezen in het hoofdstuk „Het voorrecht van de ongehuwde staat”, nu is deze tekst geprest in de strijd tegen de echtscheiding.

Hiermee moge ik deze bespreking beëindigen. Het boek van prof. Van Bruggen leent zich uitstekend voor een brede bespreking op bijbelstudie-avonden en jeugdverenigingen. Daarnaast kunnen de predikanten en studenten hun winst er mee doen.

J. Bouma, Oud-Loosdrecht

Redactieleden:

Ir. A. W. Biersteker;
Drs H. de Jong;
Mr. dr J. Meulink;
D. W. L. Milo;
Ds E. R. Postma;
Drs W. G. Rietkerk

Adres van de Redactie:

Ds K. Muller,
Riouwstraat 59,
1521 SC Wormerveer
Tel. 075-282589

Kerknieuws en berichten over kerkelijke/christelijke activiteiten te zenden naar:

„Kerknieuws Opbouw”,
Brugakker 36-22,
3704 LP Zeist,
Tel. 03404-50278

Advertenties en druk:

Drukkerij „Steenbergen”,
Nooitgedacht 3,
3701 AL Zeist
Tel. 03404-12452

Advertentieprijs:

35 ct per mm.
familieberichten
30 ct per mm.
Advertenties inzenden tot
dinsdagmorgen 10.00 uur.

Ledenadministratie:

Kon. Wilhelminalaan 38,
3956 TD Leersum
Tel. 03434-4288

Abonnementsprijs:

f 40,— per jaar of f 21,—
per halfjaar.
Buitenland f 45,— p. jaar
of f 60,— per luchtpost.
Gironr. 404945 t.n.v. van
Geref. Persveren. Heem-
stede.

Abonnementen kunnen ieder moment ingaan, doch slechts per 31 december eindigen. Opzeggen uiterlijk tot 15 november

talenten en mogelijkheden benut had vroeg hij eerlijk: gedenk mij ten goede, mijn God. Hij leefde allerm minst in de verwachting van een eindoordeel als: ge zijt een onnutte slaaf geweest en hebt slechts gedaan wat ge doen moest ¹¹). Eerder verwachtte hij een bejegening als: wél gedaan, gij trouwe en goede slaaf; over weinig zijt ge getrouw geweest, over veel zal ik U stellen; ga in tot de vreugde van uw heer ¹²). En dat hij daarbij zijn verdiensten niet in rekening kon brengen, maar van de goedheid van zijn Heer afhankelijk bleef, blijkt wel uit zijn herhaalde uitspraak: „dat dit werk met de hulp van onze God gedaan was” ¹³) en „ontferm U over mij naar uw grote goedertierenheid” ¹⁴).

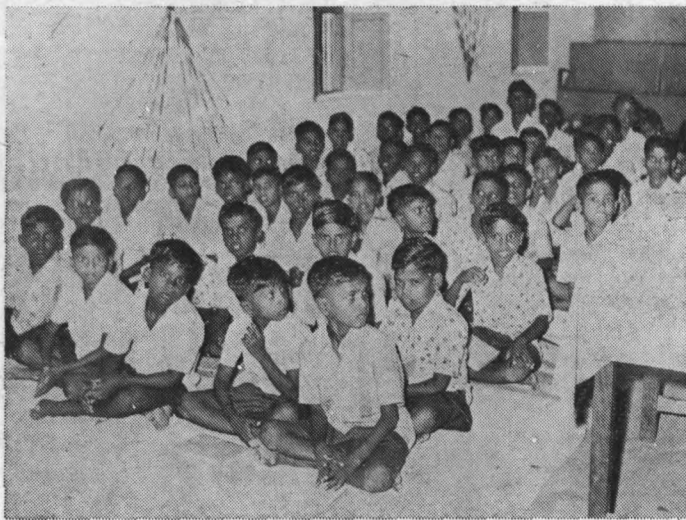
— o —

Daar is een oud verhaal over de bouw van een kathedraal. U weet wel, zo'n bouw eiste verscheidene generaties van arbeiders voor alles klaar was. Iemand stond naar dat tijdeloze werk te kijken. Hij vroeg aan een voorbijgaande arbeider: wat doe je nu eigenlijk? — Ik, antwoordde de man, ik bouw een kathedraal, zie je dat wel? — Hij vroeg aan een andere arbeider: wat doe jij nu eigenlijk? — Ik, was het sombere antwoord, ik sjouw stenen, dat zie je toch wel?

Kijk, zo verschillend kunnen we ons leven bezien. We mogen Gods mede-arbeiders zijn. We kunnen ook (zei Kant) onze verdammte Plicht doen. Het eerste barst van de arbeidsvreugde. Het laatste ontnemt ons alle levensvreugde.

Als we onszelf en elkaar eens wat meer arbeidsvreugde zouden toestaan zouden we dan niet veel werk in Gods koninkrijk met meer blijdschap, met meer dankbaarheid en met meer élan kunnen verrichten? En zou onze God niet blij zijn met onze goede werken?

¹) Neh. 5 : 19 — ²) 13 : 14 — ³) 13 : 22 — ⁴) 13 : 31 — ⁵) Gal. 3 : 6 — ⁶) Jac. 3 : 21, 22 — ⁷) Ps. 131 — ⁸) Ps. 26 : 1, 3, 6, 11 — ⁹) Job 29 en 31 — ¹⁰) Opb. 6 : 9, 10 — ¹¹) Luc. 17 : 10 — ¹²) Mtt 25 : 21 — ¹³) Neh. 6 : 16 — ¹⁴) 13 : 22.

vele nieuwe kinderen werden in India opgenomen.

hen dat na: 51 kinderen in huis opnemen en daar dan voor proberen te zorgen met maar heel weinig financiële steun. Alleen de liefde tot de HERE kan mensen hiertoe brengen en zelf zeggen zij dat de HERE altijd heeft geholpen. Niemand wilde deze kinderen hebben. Sommigen van hen hadden geen ouders meer, van anderen waren de vaders gestorven en bleven de moeders met niets achter of de ouders wilden de kinderen weg doen. Voor deze 51 kinderen sturen wij nu het geld, maar wij hebben ze nog niet allemaal financieel geadopteerd, nog maar 19 van de 51. Wie helpt met een „adoptie”? U weet, dit kost f 55,— per maand. (Het is ons gebleken dat nog niet bij iedereen bekend is hoe een „adoptie” moet worden aangevraagd. Daarom het volgende: u belt of schrijft het secretariaat en geeft u hiervoor op. Daarna wacht u met betalen tot u de gegevens van een kind van ons hebt

ontvangen en een nummer voor de betaling hebt gekregen. Eerst daarna gaat u het geld overmaken. Dus niet gaan betalen voor u het secretariaat hebt ingelicht.)

Ook in Zuid-India, bij de Bethel Fellowship, heeft men deze zomer niet stil gezeten. Daar kwamen 481 nieuwe kinderen bij. Er gingen er ook enige weg, omdat ze klaar gekomen waren met hun studie, of omdat de ouders werk hadden gevonden en zelf weer voor hun kind konden zorgen en dit ook graag wilden. Voor deze ruim 400 kinderen sturen wij het geld al, maar er is nog maar een gedeelte van „geadopteerd”. Wij hebben zelfs moeten vragen om voorlopig geen nieuwe kinderen op te nemen en dit vinden wij heel erg.

In de staat Andhra Pradesh heeft, zoals u misschien hebt gelezen, een nieuwe stormramp het land getroffen.

boekbespreking

Dr J. van Bruggen,
Het huwelijk gewogen.

Uitgegeven bij Ton Bolland in Amsterdam. f 17,50.

Een uitleg van 1 Korinthe 7. Door dr J. van Bruggen, hoogleraar aan de Theologische Hogeschool van de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) te Kampen.

Al lezende kom je onder de indruk van de gedegen studie die Van Bruggen over dit moeilijke hoofdstuk geleverd heeft. In acht hoofdstukken wordt vers voor vers open gelegd. Vijf bijlagen completeren deze studie, waarbij Van Bruggen gegevens uit o.a. de evangelieën aandraagt om een aantal vragen diepgaander te beantwoorden.

Uit deze studie blijkt nog eens te meer, dat de gereformeerde exegese geen dor en doods bedrijf is, zoals

vele moderne bijbelwetenschappers ons vandaag willen doen geloven. Integendeel: waar het exegetische handwerk zo kundig bedreven wordt, kunnen verrassende ontdekkingen niet uitblijven. Van Bruggen heeft daartoe een goede bijdrage geleverd. Ik ben hem er dankbaar voor.

Met nadruk wil de nieuwtestamenticus uit Kampen in dit boek beklemtonen, dat de bijbel in 1 Kor. 7 geen tijdgebonden uitspraken doet, maar dat 1 Kor. 7 een duidelijke boodschap heeft voor hier en nu.

Heel duidelijk stelt hij dat in de inleiding, wanneer hij schrijft: „Wie 1 Korinthe 7 wil dicht doen, doet de hele bijbel dicht. Wie de bijbel echter opent als het Woord van God, mag zijn ogen niet sluiten voor 1 Korinthe 7.” (blz. 6).

In zijn exegetische arbeid is Van Bruggen zich steeds bewust van de brugfunctie, die de exegese heeft te vervullen met het oog op de verkon-diging. Toen en daar, hier en nu horen immers in de verkondiging bij elkaar. En vanuit deze betrokkenheid van het Woord van God op de praktijk van het christelijk leven, toen in Korinthe en vandaag hier in onze westerse samenleving, zegt Van Bruggen fijne en toch ook scherpe dingen over het leven van getrouwen en ongetrouwen, van gescheiden levende mensen, weduwen en weduwnaars. Erg blij ben ik met de opmerkingen, die Van Bruggen maakt m.h.o. op de

fen. Ons kindertehuis daar, dat opgericht werd na een vorige stormramp in november 1977, is er goed af gekomen, maar heeft wel moeten helpen om de slachtoffers onderdak te geven. Verschillende van deze kinderen werden opgenomen.

In Kenia kwamen er vijf nieuwe kindertehuizen klaar. Ook hier moesten wij vragen te wachten om meer kinderen te helpen.

Uit Oeganda kregen wij het verzoek om hier weer te gaan helpen. Van de heer Sempangi, die vroeger het kindertehuis ook geleid heeft. Hij is in Oeganda terug. Sommigen van u zullen zich herinneren, dat wij daar een kindertehuis hebben gehad. Dit werd door Amin gesloten en de kinderen werden de straat op gestuurd. De heer Sempangi en alle anderen, die bij de leiding van dit kindertehuis waren betrokken, moesten vluchten, maar nu komt langzamerhand iedereen weer terug. Verschillende kinderen, die vroeger waren opgenomen, werden teruggevonden. De hele situatie daar is echter nog erg onzeker. Er wordt nog steeds gevochten. Een huis om weer kinderen op te nemen heeft men al wel gekregen, maar er is nog weinig materiaal om dit huis geschikt te maken, zodat de kinderen er in kunnen. Wij willen erg graag hier weer gaan helpen.

Na de vakantie gaat het verenigingsleven langzamerhand weer beginnen. Wij hopen, dat uw hulp aan ons dan ook weer zal toenemen. In Bihar, Zuid-India en in Andhra Pradesh wachten vele kinderen op „adoptie”, evenals in Kenia. Er is geld nodig om de kinderen in Bihar van het allernodigste te voorzien, zoals bed-

den en beddegoed, maar ook kleding. In Kenia is er plaats voor meer kinderen.

Wij willen graag eindigen met een citaat uit een brief van het kindertehuis in Bihar, nadat onze eerste overmaking daar was aangekomen: „Wij kunnen niet zegen hoe dankbaar we zijn en hoe onwaardig we ons voelen voor het aangezicht des HEREN, omdat Hij onze gebeden op zo'n wondere manier heeft verhoord. Onze kinderen zijn ook meer dan gelukkig en wij geloven dat een ieder die zo'n kind helpt rijkelijk door God gezegend zal worden. Door hun hulp krijgen deze kinderen een kans in het leven, die zij anders nooit zouden hebben gehad.”

Secretariaat: Ds Guépinlaan 23, 4032 NH Ommeren (Gld.). Tel. 03443-2097 of b.g.g. 03449-1659.

Postgiro: 1599333 t.n.v. Stichting Redt Een Kind te Zwolle.
Bank: Raiffeisenbank, Zwolle, rek.nr. 37.73.32.860.

Kledingadres: H. Disselhof, Hortensiastraat 79, Zwolle, tel. 05200-13884.

I'Abri in september

8 september	H. Geertsema
15 september	W. E. Mulwa, Bishop Africa Church in Kenia
22 september	N. Cornelisse
29 september	Kunstweekend

kerknieuws

Beroepbaar — Op 29 augustus jl. is in regio Noord het peremptoir examen afgelegd door kandidaat G(erard) de Lange uit Middelstum. Na te zijn getentamiseerd door Dr Holwerda

(voor N.T.), Ds Dorenbos (Geloofsleer) en Ds v. d. Linden (O.T.) werd hij beroepbaar verklaard. De heer De Lange die in Groningen gestudeerd heeft had al preekbevoegdheid. Hij is dertig jaar, getrouwd en vader van twee kinderen. Zijn adres: Ploegersweg 16, 9991 CB Middelstum, tel. 05955-2301.

Afscheid Ds M. R. van den Berg — Op zondag 26 augustus nam Ds M. R. van den Berg afscheid van de Gemeente te Oegstgeest e.o. Zijn tekst was Psalm 122 : 6-8 met de nadruk op de woorden: „Om mijn broeders en mijn vrienden wil ik zeggen: vrede zij in u.” Onder de genodigden bevonden zich de burgemeester van

Oegstgeest, collegae, afgevaardigden van de zusterkerken, o.a. te Groningen, en van de kerken, waarmee de Gemeente in evangelisatieverband samenwerkt.

In een bijeenkomst na de dienst, waarin de Gemeente met woorden en geschenken afscheid nam, bleek wel hoe moeilijk dat velen viel. Er was grote waardering voor het werk van Ds Van den Berg. In bijna 11 jaar ontstond er tussen hem en de Gemeente een nauwe verbondenheid.

Annulering — De door het Verband van Scholen van Gereformeerde Belijdenis, op 15 september a.s. georganiseerde onderwijsconferentie over: Democratisering van het onderwijs in bijbels licht, welke zou worden gehouden in „De Reehorst” te Ede, kan wegens ziekte van Prof. dr W. H. Velema, voorlopig geen doorgang vinden.

Stichting Redt Een Kind — Van 13-16 september a.s. zal D.V., Ds W. E. Mulwa van de Africa Inland Church in Kenia in ons land zijn. Ds Mulwa heeft de leiding over de kindertehuizen, die wij in Kenia financieren.

Hij zal voor ons een dia-lezing over het kinderwerk verzorgen op vrijdag 14 september a.s., aanvang 19.45 uur. in de Zuiderkerk, Zuiderkerkstraat, hoek Van Karnebeekstraat te Zwolle. Alle belangstellenden zijn van harte welkom.

De Zuiderkerk is als volgt te bereiken: u gaat naar het station in Zwolle. Tegenover het station is de Terborchstraat, daar gaat u in en dan rechtdoor, na een kruising komt u in de Zuiderkerkstraat en dan is links de Zuiderkerk.

Op donderdag, 13 september, zal Ds. Mulwa spreken in de Chr. Gereformeerde Kerk, Zevengetijstraat in Zierikzee. Aanvang 20.00 uur.

Bij de aanvang van het vierde studiejaar belegt het Bestuur van de Stichting

NEDERLANDS GEREFORMEERD SEMINARIE,

tezamen met de Samenwerkende Kerken

EEN SAMENKOMST

op vrijdag, 21 september a.s., 's avonds om half acht, in het kerkgebouw te Oostzaan, Kerkbuurt 64.

De vergadering zal onder leiding staan van de voorzitter van het Bestuur der Stichting, Ds. L. W. G. Blokhuis, die spreken zal over „Samenwerkende kerk zijn, een geloofszaak”. Ds. S. Balt, lid van de Raad van Toezicht en Advies, zal spreken over „De Eindtermen” en Drs. A. Keizer, vice-voorzitter van de Stichting, over „Waarom theologie als wetenschap niet mogelijk is”.

De samenkomst wordt gesloten door Ds. J. C. Janse van Zaandam, die voorgaan zal in gebed voor het werk van het Seminarie en voor allen, die daarbij betrokken zijn.

Na afloop wordt gemeenschappelijk koffie gedronken.

Alle belangstellenden zijn hartelijk welkom.

Heden overleed in zijn 80e levensjaar, mijn lieve man, onze zorgzame vader, groot- en overgrootvader

Hanne Marginus Kooij

Onze Hemelse Vader vergunde het hem deze gezegende leeftijd te bereiken.

In het geloof in zijn Heer en Heiland is hij van ons heengegaan.

Enschede: C. H. Kooij-Voogd

Zeist: L. G. Kooij
K. Kooij-Touwen

Tilburg: J. Kooij
S. Kooij-Wijnberg

Enschede: H. J. Kooij
G. Kooij-Borg
A. Kooij
G. Kooij-van Dijk

Doorn: M. J. de Rooij-Kooij
F. de Rooij

klein- en achterkleinkinderen

Enschede, 31 augustus 1979
Potgieterstraat 15

De begrafenis heeft plaats gehad woensdag 5 september op de Oosterbegraafplaats te Enschede.

OP WEG

LECTUUR VOOR JONGE MENSEN

te gebruiken voor

- godsdienstlessen
- catechisiemateriaal
- gespreksgroepen

Geschreven door ds. Thijs Weerstra en geïllustreerd door Gerrit Westerveld

Van deze serie brochures die zes nummers per jaar bevat, zijn inmiddels vier verschenen. Prijs f 0,90 per ex., bij aantallen kortingen.

Voor inlichtingen, aanvragen proefexemplaren, evt. bestellingen:

Op Weg
Antwoordnummer 11
7240 VB Lochem
tel. 05730 - 4551

OP WEG is een uitgave van

Hij doet ons niet naar onze zonden en vergeldt ons niet naar onze ongerechtigheden; maar zo hoog de hemel is boven de aarde, zo machtig is zijn goedertierenheid over wie Hem vrezen.
Psalm 103 : 10 en 11

De Heere nam plotseling tot Zich, Zijn kind, mijn lieve man, onze vader en grootvader

Pieter Renkema

Ridder in de orde van Oranje Nassau

op de leeftijd van 70 jaar.

Putten: J. Renkema-Jager

Drachten: Jan en Riet Renkema-Hamer
Anneke, Peter Jan en Margreet

Goor: Sipko en Aagje Renkema-Waterham
Petra en Christa

Rotterdam: Rie en Nico Spronk-Renkema
Monique en Frans

Hardinxveld-Giessendam: Tineke en Arie van Eijk-Renkema
Janny, Wim en Peter

Putten, 1 september 1979
Emmalaan 18

De begrafenis heeft plaats gevonden woensdag 5 september 1979 op de Nieuwe Algemene Begraafplaats te Putten.

Op zaterdag, 15 september, in l'Abri, Burg. Verbrughweg 16, Eck en Wiel. Aanvang 15.00 uur.
De lezingen worden vertaald.

ADRESSEN

IJsselmuiden-Grafhorst — Praeses A. B. E. Hamer, Erfgenamenstraat 62, 8271 TW IJsselmuiden, tel. 05202-14187. Scriba: W. J. Jongman, Boterbloem 32, 8271 DT IJsselmuiden, tel. 05202-11467.

Aalten-Winterwijs — Scriba: H. de Rijk, Beatrixplantsoen 5, 7121 BZ Aalten, tel. 05437-3096.

Leerdam — Scriba: W. Bos, Sprewerlaan 165, 4143 AS Leerdam, telefoon 03451-6288.

Eindhoven — Scriba van de Ned. Geref. kerk te Eindhoven: de heer J. v. d. Boomgaard, Burg. Mollaan 23, 5582 CJ Aalst (N.-Br.), tel. 04904-2413.

Bilthoven — Scriba: G. Schoonbeek, Fornheselaan 44, 3734 GC Den Dolder, tel. 030-780595.

nieuws uit breder kring

EEN NIEUW HUIS VOOR R.B.S.

Zaterdag jl. werd in Zeist het achtste kursusjaar van de Reformatorische Bijbelschool geopend. 's Morgens waren ouders van studenten en vrienden van de school aanwezig bij een informele en gezellige ontmoeting in het fleurige schoolgebouw aan de Slotlaan. Dat pand verschaft aan 70 studenten lesruimte, terwijl het internaat aan zo'n 30 jonge mensen ruimte biedt. De school verzorgt een opleiding tot o.a. godsdienstonderwijzer(es), evangelist(e), zendeling(e) etc. 's Middags werd tijdens een kerkdienst formeel het studiejaar geopend.

Nederlands Gereformeerd Jongerencontact

Op dinsdag 18 september a.s. hoopt het Nederlands Gereformeerd Jongerencontact te Amsterdam (bedoeld voor alleenstaande, studerende of niet-studerende kamerbewoners) weer van start te gaan.

Deze eerste avond zal worden gehouden ten huize van ds H. de Jong, Jan van Eijckstraat 2-III (bereikbaar vanaf Centraal Station met tramlijn 5 en 24, vanaf Amstelstation met buslijn 15 en vanuit Amstelveen met buslijn 26 — halte Beethovenlaan).

We beginnen met een hapje eten om 7 uur en zijn verder voor eerste of vernieuwde kennismaking bijeen.

Voor deelname aan de maaltijd een dag van tevoren even bellen: 020-716190 (Albert Hengelaar).

De organisatie

De directeur J. L. van der Wolf introduceerde de nieuwe studenten, terwijl de heer L. Luijendijk, lid van het Algemeen Bestuur, een toespraak hield over Mattheus 21.

Internaatleider Bart Wynia, vertelde over de financiële aspecten van 7 jaar Bijbelschool. De school wordt niet gesubsidieerd en is voor het budget van ongeveer 4 ton per jaar afhankelijk van schoolgeld en giften van particulieren en kerken.

Nu men medio 1980 uit het huidige (huur)pand moet, is een aktie gestart om straks een andere behuizing te kunnen betrekken.

Met de onthulling van een speciaal

door de studenten vervaardigde collage werd de aktie „Een nieuw huis voor de R.B.S.” gestart. De aktie beoogt meer vrienden en sympathisanten voor de school te werven.

Morgenlandzending — Zaterdag 15 september a.s. zal de Morgenlandzending haar jaarvergadering houden. De zending is werkzaam in Syrië, Libanon, Iran en Algerije. Met name over de toestand in Libanon zal worden gesproken door bestuurslid Mevr. M. Zier.

Plaats: Herv. Wijkcentrum, Jac. van Ruysdaelstraat 64, Utrecht, te bereiken met bus 3 van Centraal Station Utrecht.

1939

40 jaar

1979

Fil. 4:6,7

Met dank aan de Here hopen wij met onze kinderen en kleinkinderen op vrijdag 14 september onze trouwdag te gedenken.

H. Schutte

G. Schutte-Prins

Baan 7a
8271 BD IJsselmuiden

Gelegenheid tot feliciteren van 16.00-18.00 uur in het Hervormd Centrum „De Zaaier”, Dorpsweg 38a.

honger en armoede
kennen geen
vacantie!

in india niet ...
in kenia niet ...

adopteer
daarom nú een van
de vele kinderen
die in de
vacantieperiode
op de wachtlijst
zijn komen te staan!

bel onze secretaresse nu!

03443-2079 b.g.g. 03449-1659

is f 55,— per maand voor u

een bezwaar, doe het dan samen met anderen

stichting

redt een kind

secretariaat: dr guépinlaan 23 - 4032 nh ommeren (gld.)

postgiro: 1599333 t.n.v. stichting redt een kind te zwolle

bank: raiffeisenbank, zwolle, rek.no. 37.73.32.860